

สัญลักษณ์จังหวัดสงขลา

รูปหอยสังข์บนพานแว่นฟ้า หมายถึง รูปหอยสังข์ซึ่งยังค้นหาหลักฐานของความหมายได้ไม่แน่ชัดแต่บุคคลบางคนบอกที่มาของตราประจำจังหวัดนี้ว่าเดิมเคยเป็นตรากระดุมสี่ช่องลงพระองค์ ของกรมหลวงสงขลานครินทร์สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรยอดยวดีบรมชนกนาถ ต่อมากรมศิลปากรออกแบบตราสังข์ใช้เป็นเครื่องหมายตราจังหวัดสงขลา จังหวัดสงขลา ใช้อักษรย่อว่า"สข"

ที่ตั้งและขนาด

จังหวัดสงขลาตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของภาคใต้ตอนล่าง ระหว่างละติจูดที่ 6 17 - 7 56 เหนือ ลองจิจูด 100 01 - 101 06 ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ย 4 เมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ตามเส้นทางรถไฟ 947 กิโลเมตร และทางหลวงแผ่นดิน 950 กิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดพัทลุง

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี รัฐเคดาห์ และรัฐเปอรลิสของประเทศมาเลเซีย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ่าวไทย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสตูล

ขนาดพื้นที่

จังหวัดสงขลามีพื้นที่ 7,765.323 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,853,249 ไร่ มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 27 ของประเทศ และใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของภาคใต้ รองจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดสงขลาทางตอนเหนือเป็นคาบสมุทรแคบและยาวยื่นลงมาทางใต้ เรียกว่าคาบสมุทรสติงพระ กับส่วนที่เป็นแผ่นดินรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางตอนใต้แผ่นดินทั้งสองส่วนเชื่อมต่อกันโดยสะพานติณสูลานนท์ พื้นที่ทางทิศเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ทิศตะวันออกเป็นที่ราบริมทะเล ทิศใต้และทิศตะวันตกเป็นภูเขาและที่ราบสูง ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารที่สำคัญ

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุมเมืองร้อน มีลมมรสุมพัดผ่านประจำทุกปีคือลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงกลางเดือนมกราคม และลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม จากอิทธิพลของลมมรสุมดังกล่าวส่งผลให้มีฤดูกาลเพียง 2 ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนกรกฎาคม ซึ่งจะเป็นช่วงที่ว่างของลมมรสุมจะเริ่มตั้งแต่หลังจากหมดลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว อากาศจะเริ่มร้อนและอากาศจะมีอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน แต่อากาศจะไม่ร้อนมากนักเนื่องจากตั้งอยู่ใกล้ทะเล

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงเดือนมกราคม จังหวัดสงขลาจะมีฝนตกทั้งในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่ในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะมีฝนตกชุกมากกว่า เนื่องจากพัดผ่านอ่าว

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดสงขลาที่สำคัญ

1. **ทรัพยากรดิน** เนื้อที่ทั้งหมดของจังหวัดสงขลา 7,393.889 ตารางกิโลเมตรกองสำรวจดินกรมพัฒนาที่ดินได้จำแนกดินในจังหวัดสงขลา ไว้ 95 ชุด ดินส่วนใหญ่เป็นดินทราย และดินทรายนดินร่วนและดินเหนียวบางส่วน

2. **ทรัพยากรน้ำ** มีทั้งแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดิน

2.1 แหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญ ได้แก่

1) ทะเลสาบสงขลา เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศ มีพื้นที่ส่วนที่เป็นพื้นน้ำประมาณ 1,046.04 ตารางกิโลเมตร หรือ 650,000 ไร่ แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ

- ทะเลน้อย พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตจังหวัดพัทลุง จะมีสภาพเป็นน้ำจืด

- ทะเลหลวง หรือ ทะเลสาบตอนบน เป็นบริเวณที่มีพื้นที่มากที่สุด สภาพน้ำส่วนใหญ่เป็นน้ำกร่อยเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำนานาชนิด

- ทะเลสาบตอนล่าง มีพื้นที่ตั้งแต่ปากทะเลสาบที่เปิดออกสู่อ่าวไทยลึกเข้าไปยังทะเลหลวง สภาพน้ำเป็นน้ำเค็มและน้ำกร่อย

2) คลองอุตะเกา ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาสันกาลาศีรี ในตำบลสำนักแก้ว อำเภอสะเดาไหลผ่านตำบลต่าง ในอำเภอสะเดา ผ่านอำเภอหาดใหญ่ลงสู่ทะเลสาบสงขลาที่บ้านคลองบางกล้ามีความยาวประมาณ 90 กิโลเมตร

3) คลองวาด มีต้นน้ำจากเทือกเขาบรรทัด ในอำเภอหาดใหญ่ ไหลไปลงคลองอุตะเกา ความยาวประมาณ 37 กิโลเมตร

4) คลองเทพา มีต้นน้ำจากเทือกเขาสันกาลาศีรี ไหลผ่านอำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอเทพา ไปลงอ่าวไทยที่ตำบลเทพา ความยาวประมาณ 80 กิโลเมตร

5) คลองรัตภูมิ ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาบรรทัดและเขาหลวง กั้นเขตแดนระหว่างอำเภอรัตภูมิกับจังหวัดสตูล ไหลผ่านอำเภอรัตภูมิ อำเภอควนเนียง ลงสู่ทะเลสาบสงขลาที่บ้านปากบาง ความยาวประมาณ 45 กิโลเมตร

6) คลองนาทวี ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาสันกาลาศีรีผ่านอำเภอนาทวี อำเภอจะนะ ไหลลงสู่อ่าวไทยที่ปากบางสะกอม ความยาวประมาณ 700 กิโลเมตร

3. ทรัพยากรป่าไม้ (ที่มา : สนง.ป่าไม้จังหวัดสงขลา)

จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ป่าไม้ จำนวน 517,250 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.65 ของพื้นที่ทั้งหมด (4,868,937.50 ไร่) เป็นป่าบกจำนวน 471,937.50 ไร่ ป่าชายเลน 29,187.50 ไร่ ป่าพรุ 16,125 ไร่

ในปี 2545 มีพื้นที่ป่าถูกบุกรุกแผ้วถาง จำนวน 212-3-25 ไร่ มีการปลูกป่าตามโครงการต่าง ๆ จำนวน 136 ไร่

พื้นที่ป่าไม้ที่สำคัญ ได้แก่

1) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนงาช้าง เนื้อที่ 113,750 ไร่ เนื้อที่อยู่ในจังหวัดสงขลา 87,250 ไร่ ท้องที่อำเภอรัตภูมิ อำเภอหาดใหญ่ มีราษฎรถือครอง 357 ราย 495 แปลง เนื้อที่ 6,485 ไร่ เหลือเนื้อที่ 80,765 ไร่

2) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด เนื้อที่ 790,000 ไร่ เนื้อที่อยู่ในจังหวัดสงขลา 80,000 ไร่ ท้องที่อำเภอรัตภูมิ มีราษฎรถือครอง 321 ราย 429 แปลง เนื้อที่ 7,796 ไร่ เหลือ เนื้อที่ 72,204 ไร่

3) อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง เนื้อที่ 132,500 ไร่ ท้องที่อำเภอนาทวี อำเภอสะเดา มีราษฎร
ถือครอง 1,411 ราย 1,841 แปลง เนื้อที่ 45,433 ไร่ เหลือเนื้อที่ 87,067 ไร่

4) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย เนื้อที่ 285,265 ไร่ เนื้อที่อยู่ในจังหวัดสงขลา 31,250 ไร่
ท้องที่อำเภอระโนด ไม่มีราษฎรถือครอง

5) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาหลวง เนื้อที่ 68,250 ไร่ ท้องที่อำเภอจะนะ อำเภอนาหม่อม มี
ราษฎรถือครอง 1,637 ราย 4,022 แปลง เนื้อที่ 30,611 ไร่ เหลือเนื้อที่ 37,639 ไร่

6) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาปะช้าง-แหลมขาม เนื้อที่ 146,875 ไร่ ท้องที่ อำเภอจะนะ อำเภอ
เทพา มีราษฎรถือครอง 368 ราย 403 แปลง เนื้อที่ 4,710 ไร่ เหลือเนื้อที่ 142,165 ไร่

7) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา เนื้อที่อยู่ในจังหวัดสงขลา 76,000 ไร่ ท้องที่อำเภอสิง
หนคร อำเภอสทิงพระ อำเภอกวนเนียง ไม่มีราษฎรถือครอง

8) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าปากกรด เนื้อที่ 2,575 ไร่ ท้องที่อำเภอนาทวี มีราษฎรถือครอง 4 ราย 4
แปลง เนื้อที่ 20 ไร่ เหลือเนื้อที่ 2,555 ไร่

9) วนอุทยานควนเขาวัง เนื้อที่ 2,037.50 ไร่ ท้องที่อำเภอหาดใหญ่ มีราษฎรถือครอง 18
ราย 24 แปลง เนื้อที่ 213 ไร่ เหลือเนื้อที่ 1,824.5 ไร่

10) พื้นที่เตรียมการอุทยานแห่งชาติสันกาลาศิรีในจังหวัดสงขลา 133,887 ไร่ ท้องที่
อำเภอสะบ้าย้อย ราษฎรถือครอง 978 ราย 1,439 แปลง เนื้อที่ 28,878 ไร่ เหลือเนื้อที่
105,009 ไร่

11) พื้นที่เตรียมการอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว เนื้อที่อยู่ในจังหวัดสงขลา 21,387 ไร่
ท้องที่อำเภอสะบ้าย้อย ราษฎรถือครอง 442 ราย 697 แปลง เนื้อที่ 7,894 ไร่ เหลือเนื้อที่
13,493 ไร่

12) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าพรุค้างคาว เนื้อที่ 581 ไร่ ท้องที่อำเภอหาดใหญ่ ไม่มีราษฎรถือ
ครอง

4. ทรัพยากรแร่ธาตุ (ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา)

ในปี 2546 จังหวัดสงขลามีเหมืองแร่สัมปทานและเปิดทำการแล้ว จำนวน 10 แห่ง คนงาน
211 คน มีรายได้จากค่าภาคหลวงแร่และค่าธรรมเนียม 2,072,583.96 บาท แร่ธาตุที่มีความสำคัญ

ทางเศรษฐกิจ ได้แก่

- แร่ดีบุก พื้นที่พบ ต.ท่าหมอไทร อ.จะนะ
- หินดินดาน (เพื่ออุตสาหกรรม ปูนซีเมนต์), หินควอตซ์, หินคอร์ตไซต์, หินทราย (เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง) พื้นที่พบ ต.เกาะสะบ้า อ.เทพา
- หินอุตสาหกรรมชนิดหินแกรนิต (เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง) ต.ท่าหมอไทร ต.คลองเป็ยะ อ.จะนะ, ต.ทุ่งหวัง อ.เมือง
- หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน (เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง) ต.ทุ่งตำเสา อ.หาดใหญ่ ต.คูหาใต้ ต.เขาพระ อ.รัตภูมิ
- แร่หินประดับชนิดหินแกรนิต พื้นที่พบ ต.ท่าหมอไทร อ.จะนะ

สภาพทางเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรม รองลงมาได้แก่ การบริการ การค้าส่งและค้าปลีก การคมนาคมขนส่ง และอื่น ๆ ตามลำดับ จากรายงานของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้ ปี 2543 ผลิตภัณฑ์มวลรวมตามราคาตลาด (G.P.P) เท่ากับ 81,883 ล้านบาท รายได้เฉลี่ยของประชากรเท่ากับ 62,174 บาท ต่อคนต่อปี อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542-2543 เท่ากับร้อยละ 0.02 ต่อปี

มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด ณ ราคาตลาด พ.ศ. 2542-2543 จำแนกตามสาขาการตลาด ได้ดังนี้

สาขาการผลิต	2542	2543
1. การเกษตรกรรม	26,106	29,737
กสิกรรม	6,332	7,546
ปศุสัตว์	969	743
ประมง	13,489	15,234
ป่าไม้	1	3
บริการทางการเกษตร	77	59
การแปรรูปสินค้าเกษตรอย่างง่าย	5,238	6,152
2.เหมืองแร่และข่อยหิน	148	136
3. อุตสาหกรรม	5,833	6,587
4. การก่อสร้าง	4,038	3,548

5. การไฟฟ้าและการประปา	2,059	2,283
6. การคมนาคมและขนส่ง	5,972	5,867
7. การค้าส่งและค้าปลีก	9,594	10,042
8. การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	2,715	2,257
9. ที่อยู่อาศัย	2,290	2,367
10. การบริหารราชการและป้องกันประเทศ	4,884	4,882
11. การบริการ	13,004	14,177
ผลิตภัณฑ์จังหวัด	76,643	81,883
มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคน (บาท)	58,865	62,174
ประชากร (1,000 คน)	1,302	1,317

ประชากร

ประชากร ณ เดือนธันวาคม 2545 จำนวน 1,271,067 คน แบ่งเป็นชาย 624,363 คน คิดเป็นร้อยละ 49.12 และหญิงจำนวน 646,704 คน คิดเป็นร้อยละ 50.88 จำนวนครัวเรือน 329,801 ครัวเรือน โดยจำแนกออกเป็นรายอำเภอ ได้ดังนี้

อำเภอ	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนครัวเรือน
อ.เมืองสงขลา	78,645	84,407	163,052	46,781
อ.สทิงพระ	25,039	26,011	51,050	11,520
อ.จะนะ	46,033	46,596	92,629	19,464
อ.นาทวี	28,293	27,910	56,203	13,320
อ.เทพา	32,628	32,761	65,389	14,163
อ.สะบ้าย้อย	29,913	29,473	59,386	11,996
อำเภอ	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนครัวเรือน
อ.ระโนด	36,729	37,369	74,098	19,049
อ.รัตภูมิ	32,952	33,676	66,628	16,657
อ.สะเตา	52,394	52,099	104,493	27,582
อ.หาดใหญ่	163,880	175,845	339,725	101,652

อ.กวนเนียง	16,264	17,119	33,383	7,740
อ.สิงหนคร	38,837	39,941	78,778	17,557
อ.นาหม่อม	10,033	10,466	20,499	5,715
อ.กระแสดินธุ์	8,335	8,735	17,070	4,027
อ.บางกล่ำ	13,041	13,212	26,253	6,992
อ.คลองหอยโข่ง	11,347	11,084	22,431	5,566
รวม	624,363	646,704	1,271,067	329,801

ข้อมูลแสดงพื้นที่จำนวน ตำบล หมู่บ้าน เทศบาลและ อบต.

ที่	อำเภอ	พื้นที่ (กม)2	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบต.
1	เมืองสงขลา	171.883	5	45	1	5
2	หาดใหญ่	1,038.30	12	92	3	12
3	สะเดา	858.96	8	66	4	8
4	จะนะ	502	14	137	1	14
5	ระโนด	783.84	12	71	2	11
6	สิงหนคร	228	11	77	1	9
7	รัตภูมิ	650	5	63	2	5
8	เทพา	978.04	7	67	1	7
9	สทิงพระ	120	11	79	1	11
10	นาทวี	792.46	10	91	1	10
11	สะบ้าย้อย	866	9	62	1	9
12	กวนเนียง	208	4	46	1	4
13	นาหม่อม	92.47	4	29	-	4
14	กระแสดินธุ์	96.4	4	22	-	4
15	บางกล่ำ	92.79	4	36	-	4
16	คลองหอยโข่ง	285.2	4	32	-	4
	รวม	7,765.32	124	1,015	19	121

เผยแพร่โดย ศูนย์บริการสารสนเทศสิ่งแวดล้อม กลุ่มภารกิจด้านสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หัวข้อ : สงขลา

คำอธิบาย :

วันที่สร้าง : 17/08/2005

ที่อยู่ติดต่อ :

แหล่งที่มา : กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม